

Arvoisat kansanedustajat ja luontomarsijat,

Kiitokset järjestäjille tämän tärkeän tilaisuuden organisoimisesta ja mahdollisuudesta tuoda luontopaneelin terveiset. Olemme paneelissa miettineet tiedepohjaisesti toimenpiteitä millä luontokato voidaan pysäyttää. Toimenpiteitä on esitetty luontopaneelin sivuilla julkaistussa Kohti Luontoviisasta Suomea -raportissa. Kerron teille seuraavaksi raportin pohjalta viiden kohdan nostot evästyksenä tulevalle hallitukselle.

Ensimmäisenä Suomeen tulee säätää ilmastolakia vastaava luontolaki. Uusi luonnonsuojelulaki astuu voimaan ensi kesäkuussa, mutta luonnonsuojelulaki käsittelee lähinnä tilannetta luonnonsuojelualueilla, kun taas luontokadon pysäyttäminen edellyttää muutoksia ihmistoiminnassa myös suojelualueiden ulkopuoleisilla alueilla. Tätä varten tarvitaan laajasti eri toimialoja läpileikkaava luontolaki.

Toiseksi meillä on Suomessa erinomaisia luonnonsuojelutyökaluja kuten Helmi- ja Metso-ohjelmat, jotka tähtäävät niin luonnonsuojelualueiden kasvattamiseen, mutta myös heikentyneiden kohteiden ennallistamiseen. Näiden määrärahat ovat kuitenkin liian pienet luontokadon pysäyttämiseksi, minkä takia luonnonsuojelun määrärahat tulee moninkertaistaa tulevalla hallituskaudella. Samalla ympäristölle haitallisista tuista tulee luopua oikeudenmukaisella tavalla. On tärkeää, että luonnonsuojelupolitiikka on pitkäjänteistä ja ennakoitavaa. Voimakkaasti hallituskausien välillä poukkoilevat luonnonsuojelun määrärahat ovatkin hyvin ongelmallisia. Jotta tällaisesta ei tapahtuisi, tulee määrärahojen osuus kytkä osaksi bruttokansantuotetta aivan vastaavalla tavalla kuin puolustusmenot ovat puolustusliitto NATOssa. On hyvä tiedostaa, että luonnonsuojelu on myös maanpuolustusta tuleville sukupolville.

Kolmanneksi luonnonsuojelua tulee tehdä tasaisemmin koko maassa. Eteläisiä lajeja ei voida suojella lisäämällä suojelualueita Pohjois-Suomessa tai päinvastoin. Tämän takia suojelualueverkostoa tulisi laajentaa niin että kansainvälinen 10% tiukan suojelun tavoite täytyy eri luontotyypeissä kaikissa maakunnissa. Luonnonsuojelussa on syytä keskittyä sekä laatuun että määrään, eikä suojella vain taloudellisen käytön kannalta vähärvoisia kohteita kuten esimerkiksi ojitettuja soita.

Neljänneksi metsälaki tulee uudistaa niin, että se huomioi paremmin luonnon monimuotoisuutta. Metsälaki uudistettiin 2014, mutta luonnon kannalta siihen jäi useita valuvikoja. Suomesta valtaosa on metsää ja metsissä on eniten uhanalaisia lajeja, minkä takia metsät ovat tärkeässä roolissa luontokadon pysäyttämisessä kansallisesti. Metsät ovat myös tärkeässä roolissa ilmastonmuutoksen hillinnässä, hiilinieluinä ja hiilivarastoinä, mitkä tulee turvata paremmin uudessa Metsälaissa.

Viidenneksi on tärkeää, että luontotiedon kerääminen turvataan. Suomessa lajintuntemusosaaminen ja lajitiedon kerääminen ovat huippuluokkaa. Luontotietoa kerääviä tietojärjestelmiä on viimeaikoina parannettu valtavasti ja aineistoa kertyy reaaliaikaisesti tietokantoihin. Seurantojen rahoitus ei ole kuitenkaan pitkäjänteisesti turvattu. Luontokadon pysäyttäminen edellyttää, että kansalaistenkin keräämiä luontohavaintoja hyödynnetään entistä paremmin viranomaistoiminnassa, esimerkiksi metsäkeskuksissa. Luontotiedon hyödyntämissä ei sovi myöskään unohtaa erilaisia opetus- ja koulutussuunnitelmia. Tieto ja osallistuminen tiedon keräämiseen auttavat toimimaan luonnon puolesta.

Luontokato ja ilmastonmuutos ovat viheliäisimpiä ihmiskunnan hyvinvointia uhkaavia kriisejä. Ne ovat voimakkaasti linkittyneet toisiinsa ja ne tulee myös ratkaista yhdessä. Ne eroavat kuitenkin siinä, että luontokato on aina paikallista ja siksi kansalliset toimet näkyvät nopeammin positiivisina tuloksina kun taas ilmastonmuutoksen pysäyttämisessä kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä tulosten saavuttamiseksi. Tämän takia paikalliset toimet auttavat luontokadon pysäyttämisessä. Tästä hyviä esimerkkejä ovat kosteikkojen ja soiden ennallistaminen ja kalojen vaellusesteiden purku. Jokainen kansalainen voi omilla toimillaan auttaa luontokadon pysäyttämisessä, mutta luontokadon pysäyttämistä ei voi sysätä yksittäisten yksilöiden harteille, vaan valtion ja hallituksen tulee näyttää tässä hyvää esimerkkiä.

Aleksi Lehikoinen